

Skolotājam

Latviešu valoda mazākumtautību skolā

Temata noslēguma darbs 9.klase

Temats. Tīra pasaule mums apkārt

Darba izpildes laiks. 80 min

Pārbaudes darba mērķi:

pārbaudīt skolēnu prasmi klausīties ar izpratni, tekstā atrast informāciju;

pārbaudīt skolēnu prasmi veidot plānveidīgu tekstu;

pārbaudīt skolēnu pareizrakstības prasmi;

pārbaudīt skolēnu zināšanas par saliktu pakārtotu teikumu, palīgteikumu veidiem un divdabja teicienu.

Pārbaudāmās prasmes	Atbilstība standartā
Atbilstoši mērķim uztver un saprot tekstu detalizēti.	S. 16.3.
Caurskata tekstu, atrod tekstā nepieciešamo informāciju un svarīgākās detaļas; lasa tekstu detalizēti; analizē, secina; izvērtē un izmanto lasīto informāciju dažādiem mērķiem.	S.16.5.
Raksta plānveidīgu tekstu par dažādiem tematiem.	S. 16.14.
Standartkonstrukcijās lieto pieturzīmes atbilstoši latviešu valodas gramatikas normām.	S. 17.7.
Ievēro valodas normas rakstos.	S. 17.8.

Ieteicamie vērtēšanas kritēriji

Uzd.	Kritēriji	Punkti	Izziņas līmenis (pēc Blūma taksonomijas)
1.	Par atbilstīga numura ierakstu tabulā – 1 p.	10	II līmenis
2.	2.2. uzdevums. Par katru saturiski un gramatiski pareizi izrakstītu vārdu – 0,5 p. 2.3. uzdevums. Par katru saturiski un gramatiski pareizu teikuma papildinājumu – 1 p. 2.4. uzdevums. Par katru saturiski un gramatiski pareizu teikumu – 2 p. Par katru saturiski vai gramatiski pareizu teikumu – 1 p. 2.5. uzdevums. Par katru pareizi pasvītrotu divdabja teicienu– 1 p.	7 7 6 6	II līmenis
3.	Vērtēšana pēc tabulas	12	II, III līmenis
	Kopā	48 punkti	

3. uzdevuma vērtēšanas kritēriji (rakstu darbs)

	Saturs	Teikumu un vārdu izvēle	Ortogrāfijas kļūdas	Interpunkcijas kļūdas
3	Saturs secīgs, pilnīgs, ievērota teksta veidošanas struktūra.	Teikumi daudzveidīgi. Ir precīzas teikumu robežas. Vārdu izvēle precīza un atbilstīga autora komunikatīvajam nolūkam.	Ir 0-1 ortogrāfijas kļūda.	Ir 0-2 interpunkcijas kļūdas.
2	Saturs pamatā secīgs, pilnīgs, kopumā ir ievērota teksta veidošanas struktūra. Ir dažas neprecizitātes teksta izveidē.	Teikumi pamatā vienvēidīgi. Ir precīzas teikumu robežas. Ir 1-2 vārdu izvēles neprecizitātes.	Ir 2 ortogrāfijas kļūdas.	Ir 3 interpunkcijas kļūdas.
1	Saturs reizēm haotisks, ir teksta plānošanas kļūdas. Domu grūti uztvert.	Ļoti vienkārši teikumi. Reizēm teikumu robežas un struktūra neskaidras. Ir 3-4 vārdu izvēles kļūdas.	Ir 3-4 ortogrāfijas kļūdas.	Ir 4-5 interpunkcijas kļūdas.
Nevērtē	Saturs nav uztverams.			
		Kopā	12 punktu	

Vērtēšanas skala*

Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Punkti	1-5	6-10	11-15	16-21	22-27	28-32	33-37	38-42	43-45	46-48

* **2.2. uzdevumā** iespējams iegūt 0,5 punktus par katru atbilstīgu un gramatiski pareizi izrakstītu vārdu, tāpēc vērtēšanas skalā jāievēro, ka iespējams iegūt nepilnu punktu skaitu, piemēram, 38,5. Tādā gadījumā jāuzskata, ka tie ir 39 punkti, t.i. jānoapaļo uz augšu.

Metodiskie ieteikumi

1. Iepriekšējā stundā skolēniem vajadzētu pastāstīt, kādi būs uzdevumi, kam jāpievērš uzmanība pārbaudes darba laikā.
2. Klausīšanās uzdevums jālasa divas reizes, nosaucot rindkopas numuru.

Teksts klausīšanās prasmes pārbaudei (1.uzd.)

1. Akmensragu, kas ietiecas tālu jūrā un ir laba vieta jūras putnu vērošanai, vislabāk apmeklēt ziemā, pavasarī un rudenī. Migrācijas laikā daudz caurceļojošo sauszemes putnu.

2. Viena no Eiropas mērogā labākajām putnu vērošanas vietām pavasarī ir Kolkasrags. Rags, kas ietiecas tālu jūrā, ir laba vieta ūdensputnu vērošanai. Šeit sastopams daudz caurceļojošo bridējputnu, dziedātājputnu, plēsīgo un citu putnu. Šī vieta ir interesanta visa gada garumā.
3. Mērsrags, kas ietiecas jūrā, jūras piekraste, vietām slīkšņas, ja ir zems ūdens līmenis, veidojas plašas smilšu sēres, liedagā ir niedrājs. Šeit var novērot daudzas bridējputnu, pīļu, kaiju, zīriņu sugas, kā arī sauszemes putnus.
4. Liels ezers, ļoti plaši niedrāji. Kaņiera dienvidaustrumu daļā ceļa posmā Lapmežciems–Antiņciems ir putnu vērošanas tornis. Laba vieta ezera niedrājā un krastos ligzdojošo sauszemes putnu vērošanai.
5. Latvijas lielākais ezers Lubāns, kas kopā ar Kvāpānu, Īdeņas, Nagļu un Zvejsalas/Ļodānu zivju dīķiem veido Latvijas lielāko mitrāju kompleksu, ir laba vieta pīļu, zosu, gulbju, kaiju, zīriņu un citu ūdensputnu, tostarp plēsīgo putnu, vērošanai.
6. Jūra robežojas ar plašiem niedrājiem, ja ir zems ūdens līmenis, veidojas plašas smilšu sēres Kuivižu – Ainažu posmā. Vislabāk apmeklēt pavasarī, vasarā un rudenī, kad var novērot daudzas bridējputnu, pīļu, kaiju, zīriņu sugas, kā arī sauszemes putnus.
7. Labākās putnu vērošanas vietas Liepājā ir Dienvidu mols, Ziemeļu mols, Liepājas osta un tās apkārtnē, Golodova dambis Liepājas ezerā. Labākā vieta Latvijā, kur vērot putnus ziemā.
8. Aizauguši plaši lauki, kas pavasaros applūst, ir laba vieta caurceļojošo pīļu, zosu, gulbju, bridējputnu, dziedātājputnu un plēsīgo putnu vērošanai. Vislabāk apmeklēt Nīcas laukus pavasarī, taču daudz putnu iespējams novērot arī rudenī.
9. Daugavas attekā ar niedrāju krastos, kas pat ļoti aukstās ziemās neaizsalst, atrodas Rīgas mazdārziņi. Ziemā neaizsalušajā ūdens daļā koncentrējas daudz ūdensputnu, ziemeļos palikušo sauszemes putnu.
10. Jaunmārupes lauki ir gan lauksaimniecībā izmantojami, gan aizauguši plaši lauki, kas pavasaros applūst. Laba vieta caurceļojošo pīļu, zosu, gulbju, bridējputnu, dziedātājputnu un plēsīgo putnu vērošanai.

1. uzdevuma pareizās atbildes

Numurs	Putnu novērošanas vieta
7.	Liepāja
10.	Jaunmārupes lauki
8.	Nīcas lauki
5.	Zivju dīķi, kas atrodas pie Lubāna ezera
4.	Kaņieris
6.	Kuiviži – Ainaži
1.	Akmensrags
3.	Mērsrags
9.	Dārziņi Rīgā
2.	Kolkasrags

Skolēnam

**Latviešu valoda mazākumtautību skolā
Temata noslēguma darbs
9.klase**

Temats. Tīra pasaule mums apkārt

Vārds, uzvārds _____

Klase _____

Datums _____

1.uzdevums. **Klausies skolotāja lasījumu un ieraksti nosaukto numuru pie atbilstošās putnu novērošanas vietas! (10 p.)**

Numurs	Putnu novērošanas vieta
	Liepāja
	Jaunmārupes lauki
	Nīcas lauki
	Zivju dīķi, kas atrodas pie Lubāna ezera
	Kaņieris
	Kuiviži – Ainaži
	Akmensrags
	Mērsrags
	Dārziņi Rīgā
	Kolkasrags

2. uzdevums.

2.1. Izlasi tekstu!

Latvijas mežu attīstība pēcdedus laikmetā

Apmēram pirms 200 gadu tūkstošiem uz mūsu pusi no ziemeļiem lēnām virzījās ledājs, ceļā noslaukot un nobrāžot gandrīz visu, kas šeit auga. Sākās liels ledus laikmets.

Tā nebija, ka vairāku simtu gadu tūkstošu mūsu zemi klātu ledus. Šis laikmets sastāvēja no vairākiem atsevišķiem ledus laikmetiem un starpledus laikmetiem. Par to liecina no starpledus laikmetiem saglabājušies nogulumieži un arī starpledus laikmeta kūdra.

Pēdējais ledus laikmets beidzās apmēram pirms 16 - 14 tūkstošiem gadu. Tad arī sāka attīstīties mūsu pašreizējais augājs, tomēr arī šis laiks nebija nemainīgs, jo augu un dzīvnieku valsti ietekmēja siltāka un aukstāka klimata periodi, un pamazām, cilvēka darbībai attīstoties, mainījās mežu izplatība.

Ledājam atkāpjoties uz ziemeļiem, palika kaili nogulumieži bez augiem. Sākumā no ledus brīvajās teritorijās parādījās tundrai raksturīgi augi, piemēram, pundurbērzi, pundurkārkli, driādes, ķērpji, dažādas sūnas. Augājs bija ļoti nabadzīgs ne tikai vēsā klimata dēļ, bet arī tādēļ, ka augsnes kārtu daļēji bija iznīcinājis ledājs un, tam kūstot, arī ūdeņi.

Pirms 11 tūkstošiem gadu Latvijas teritorijā ienāca arī pirmie cilvēki, taču šie cilvēki galvenokārt pārtika no medījumiem un dabu īpaši neietekmēja.

Apmēram pirms 11 tūkstošiem gadu, klimatam kļuvis vēl siltākam, visā Latvijas teritorijā izplatījās meži. Maksimumu mežainums sasniedza periodā pirms 9 gadu tūkstošiem, kad meži klāja 90 % Latvijas teritorijas.

Vissiltākais klimats visā pēcledus laikmetā pie mums bija pirms 7000 gadiem, kad Latvijā bija apmēram par 2,5 grādiem siltāks kā mūsu laikos. Tik silts mūsdienās ir, piemēram, Vācijas vidienē. Klimats bija arī mitrāks nekā tagad. Tad šeit ienāca ezerrieksts, purvmirte, parastā īve, izplatījās platlapju meži, kuros bija daudz ozolu, lazdu un liepu.

Apmēram pirms 6000 gadiem platlapju meži sasniedza maksimālo izplatību visā pēcledus laikmetā. Visā Latvijas teritorijā tolaik bija sastopams skābardis un dižskābardis, tomēr aptuveni pirms 4700 gadiem klimats atkal kļuva vēsāks un arī sausāks. Samazinājās platlapju koku izplatība, sākot palielināties egļu izplatībai. Apmēram pirms 4000 gadiem egle kļuva par izplatītāko sugu pašreizējās Latvijas teritorijā.

(Pēc interneta materiāliem: <http://latvijas.daba.lv/biotopi/mezi.shtml#v147>)

2.2. Izraksti tekstā minētos augus pamatformā! (7 p.)

2.3. Pabeidz teikumus, izmantojot tekstā doto informāciju! (7 p.)

Lielais ledus laikmets sākās _____.

(kur, kad?)

Ledus laikmets sastāvēja _____.

(no kā?)

Mūsu pašreizējais augājs sāka attīstīties _____.

(kad?)

Sākumā no ledus brīvajās teritorijās parādījās _____ raksturīgi augi.

(kam?)

Pirms 11 tūkstošiem gadu Latvijas teritorijā ienāca _____ cilvēki.

(kādi?)

Latvijas teritorijā pirms 9 gadu tūkstošiem brīvi no mežiem bija _____ zemes.

(cik procentu?)

Aptuveni pirms 4700 gadiem samazinājās _____.

(kas?)

2.4. Uzraksti 3 saliktus pakārtotus teikumus par mežu rašanos Latvijā pēcledus laikmetā tā, lai

- 1. teikuma palīgteikums ir teikuma priekšmeta palīgteikums;
- 2. teikuma palīgteikums ir izteicēja palīgteikums;
- 3. teikumā ir 2 palīgteikumi! (6 p.)

2.5. Pasvītro tekstā divdabja teicienus! (6 p.)

3. uzdevums. (12 p.)

Interneta portālā notika diskusija „Kā es varu palīdzēt aizsargāt Latvijas mežus?”.

Izlasi Viktorijas, Dainas un Artūra domas par šo jautājumu!

Man šķiet, ka mani neviens neuzklausīs, ja es kādam aizrādīšu, ka nedrīkst pārgājiena laikā mētāties ar iepakojumiem, PET pudelēm. Es pati gan tā nekad nedaru.

Viktorija

Es mežā cenšos būt kluss, neizmētāt atkritumus, jo katru gadu piedalos lielajās talkās un redzu, kāds mežs ir piemēslots, cik cilvēki ir neapdomīgi. Pagājušonedēļ pierunāju savu kaimiņu izcirtumā sastādīt jaunaudzi, lai mežs atjaunotos, aizgāju pat palīgā.

Artūrs

Es jau tur neko nevaru mainīt, ja cilvēki nesaprot, ka mežā jāuzvedas kulturāli. Ļaudis iedomājas, ka mežs ir vieta, kur var uzvesties kā mežoni. Protams, mani satrauc mūsu mežu piemēslošana, tomēr es tur neko nevaru mainīt.

Daina

- **Komentē Viktorijas, Dainas un Jāņa domas!**
- **Uzraksti, ko tu domā par šo jautājumu, pamatojot savu viedokli! (220–250 vārdu)**